

Nämnden för Rättsskyddsfrågor

58-2012 FNR

Fråga om ersättning för motpartskostnader efter återkallelse av talan

NN beviljades rättsskydd i en tvist mot ett antal styrelseledamöter angående fordran enligt aktiebolagslagens regler om personligt ansvar. NN ansökte om stämning. Då svarandena inte inkom med svaromål meddelade tingsrätten tredskodom. Svarandena ansökte om återvinning och inkom med en kontrollbalansräkning, varefter NN återkallade sin talan. Tingsrätten beslutade att NN skulle ersätta svarandena för deras rättegångskostnader. Hovrätten avslag NN:s överklagande. Trygg-Hansa ersatte NN för egna ombudskostnader men avböjde att lämna ersättning för motpartens ombudskostnader. Trygg-Hansa ansåg, med hänvisning till försäkringsvillkoret i 4.7.3, det inte visat att det var uppenbart att det framkommit nya omständigheter under rättegången.

BAKGRUND

NN beviljades rättsskydd i en tvist mot ett antal styrelseledamöter angående fordran enligt aktiebolagslagens regler om personligt ansvar. NN ansökte om stämning. Då svarandena inte inkom med svaromål meddelade tingsrätten tredskodom. Svarandena ansökte om återvinning och inkom med en kontrollbalansräkning, varefter NN återkallade sin talan. Tingsrätten beslutade att NN skulle ersätta svarandena för deras rättegångskostnader. Hovrätten avslag NN:s överklagande.

Trygg-Hansa ersatte NN för egna ombudskostnader men avböjde att lämna ersättning för motpartens ombudskostnader. Trygg-Hansa ansåg, med hänvisning till försäkringsvillkoret i 4.7.3, det inte visat att det var uppenbart att det framkommit nya omständigheter under rättegången.

Aktuellt försäkringsvillkor

4.7.3 Vilka kostnader försäkringen gäller för

Försäkringen omfattar

...

- Rättegångskostnader som försäkrad efter återkallelse av talan dömts att betala till motpart, under förutsättning att försäkrad gör uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som försäkrad dömts till i och med återkallelsen.

...

YRKANDE M.M.

NN yrkar att rättsskyddet i försäkringen ska få tas i anspråk i tvisten och anför bl.a. följande. I konkursförvaltarens förvaltningsberättelse framkom att kontrollbalansräkning inte hade upprättats och någon kontrollbalansräkning presenterades inte för dem trots upprepad begäran. Då kontrollbalansräkning uppvisades två dagar innan muntlig förberedelse såg bolaget ingen annan möjlighet än att återkalla talan, eftersom personligt betalningsansvar inte förelåg för styrelsen och en fortsatt process skulle leda till än högre rättegångskostnader för bolaget. Svarandena orsakade onödig rättegång genom att inte uppvisa den efterfrågade handlingen som de påstod fanns upprättad. Uppvisandet av kontrollbalansräkningen först efter delgivning av stämning och

tredskodom måste anses som en ny omständighet i målet. Svarandena har i vart fall genom sitt agerande orsakat onödig rättegång.

FÖRSÄKRINGSBOLAGET

Trygg-Hansa står fast vid sitt tidigare beslut och anför följande. I villkorets punkt 4.7.3 tredje stycket anges vilka kostnader försäkringen gäller för. Försäkringen omfattar rättegångskostnader som försäkrad efter återkallelse av talan dömts att betala till motpart, under förutsättning att försäkrad gör uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegång, efter prövning skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som försäkrad dömts till i och med återkallelsen.

I skadan har försäkringstagaren återkallat sin talan före rättegång i samband med att svarande inkommit med kontrollbalansräkningen. Då förhållandet i aktuell skada inte är, enligt vad villkoren förutsätter för en försäkringsersättning, dvs. en återkallelse under rättegång på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegång, har Trygg-Hansa inget åtagande att ersätta motpartens rättegångskostnader om 27 250 kr.

Försäkringsbolaget anser att NN:s yrkande om ersättning för motpartens ombudskostnader ska avvisas.

NÄMNDENS YTTRANDE

Enligt Trygg-Hansas yttrande till nämnden har NN återkallat sin talan före rättegång och inte under rättegång vilket krävs enligt villkoret i 4.7.3. Rättegång inleds dock redan genom ansökan om stämning (se 42 kap. 1 § rättegångsbalken) varför nämnden konstaterar att NN har återkallat sin talan under rättegång.

Frågan i ärendet är närmast om det förhållandet att motparterna har gett in kontrollbalansräkningen under rättegång innebär att det enligt villkoret är fråga om "nya omständigheter som framkommit under rättegången".

I beslutet om förpliktande för NN att ersätta motpartens rättegångskostnader anförde tingsrätten i sina skäl att det var ostridigt att de omständigheter som föranlett NN att återkalla sin talan varit kända för bolaget innan talan väcktes och att det saknades skäl att frånga huvudregeln i 18 kap. 5 § rättegångsbalken enbart av den anledningen att motparterna först i ett senare skede presterat bevisning till stöd för sin inställning. Även hovrätten fann att det var ostridigt att motparterna upplyst NN om deras inställning till kravet och grunden för denna redan innan talan i målet väcktes. Hovrätten fann vidare att det saknades grund för antagandet att de uppsåtligen eller av försumlighet dröjt med att ta fram kontrollbalansräkningen och bestämde fördelningen av rättegångskostnader på samma sätt som tingsrätten gjort.

Nämnden finner med stöd av den utredning och bedömning som redovisats i domstolarnas avgöranden att det inte är fråga om nya omständigheter enligt det aktuella villkoret.

Det har därför funnits skäl för Trygg-Hansa att inte lämna ersättning för motparternas rättegångskostnader.

En ledamot var skiljaktig och ansåg att följande.

Nämndens yttrande fr.o.m. tredje stycket bör ha följande lydelse.

Domstolarnas bedömning i den aktuella tvisten hänför sig till hur parternas kostnadsansvar ska bestämmas med anledning av att part återkallat sin talan. Domstolarna har inte funnit anledning att frångå huvudregeln i 18 kap. rättegångsbalken, dvs. NN anses vara tappande part och ska därmed ersätta motparternas rättegångskostnader. Att domstolarna inte funnit skäl att frångå huvudregeln avseende rättegångskostnaderna behöver emellertid inte i sig betyda att några nya omständigheter under rättegången inte uppkommit.

När det i olika sammanhang i rättegångsbalken talas om "omständigheter" avses oftast rättsfakta (faktiska omständigheter) men ibland även bevisfakta (faktiska förhållanden som har betydelse som bevis). Samma förhållanden kan för övrigt utgöra såväl rättsfaktum som bevisfaktum (Nordh, Processens ram i tvistemål, 2 uppl. 2006, s 34 ff). Det aktuella villkoret bör läsas i ljuset av rättegångsbalkens regler.

Om inte svarandena hade presenterat kontrollbalansräkningen under rättegången hade NN uppenbarligen vunnit framgång med sin talan. Kontrollbalansräkningen hade inte presenterats tidigare, trots NN:s upprepade påstötningar. Av utredningen i ärendet är inte klarlagt att NN väckt talan mot bättre vetande eller på något annat sätt agerat vårdslöst. Detta har inte heller påståtts av Trygg-Hansa. Med hänsyn härtill, och med beaktande av att betydelsen av "omständigheter" i rättegångsbalken varierar, rekommenderas Trygg-Hansa att låta NN ta rättsskyddsförsäkringen i anspråk för kostnadsansvaret som uppkommit med anledning av NN:s återkallelse av talan.

Ämne **Rättsskyddets omfattning**

Årtal för beslut **2013**

Diarienummer **58-2012 FNR**